



Justitiedepartementet

Uppdrag att lämna förslag om en betald polisutbildning

Uppdraget i korthet

En utredare ges i uppdrag att lämna förslag om en betald polisutbildning. Utredaren ska ta ställning till på vilket sätt de som studerat vid polisutbildningen ska få sin utbildning betald. Det ska ske antingen genom att den enskilde får sina studielån återbetalda eller att lånen skrivs av. Oavsett bedömning i sak ska utredaren lämna författningsförslag avseende båda alternativen.

Uppdraget ska redovisas senast den 16 oktober 2025.

Polisutbildningen och studiestödssystemet

Bestämmelser om polisutbildningen finns i förordningen (2014:1105) om utbildning till polisman. Det är Polismyndigheten som ansvarar för grundutbildningen. Grundutbildningen är fyra terminer och följs av en aspirantutbildning vid Polismyndigheten i sex månader. Utbildningen bedrivs som uppdragsutbildning, med undantag för den del som utgörs av aspirantutbildning. Uppdragsutbildningen bedrivs vid Högskolan i Borås, Linnéuniversitet (Växjö), Malmö universitet, Södertörns högskola (Stockholm) och Umeå universitet. Hela den del av polisutbildningen som bedrivs vid ett lärosäte är studiemedelsberättigad. Polisutbildningen kan också utföras som en s.k. funktionsinriktad polisutbildning (FPU). Endast viss utbildning inom FPU är studiemedelsberättigande.

Centrala studiestödsnämnden (CSN) har bl.a. till uppgift att administrera studiestöd och andra stöd till enskilda som enligt lag eller förordning ska hanteras av myndigheten. Myndigheten ska även säkerställa att de lån som myndigheten administrerar betalas tillbaka. Av studiestödslagen (1999:1395)

framgår att det för närvarande finns fyra olika lånesystem. Lån som har tagits för studier som påbörjats efter den 30 juni 2001 är ett så kallat annuitetslån. Återbetalningstiden för ett sådant lån påbörjas det kalenderår som kommer tidigast sex månader efter det att låntagaren senast fick studiestöd enligt studiestödslagen. Återbetalning sker med ett årligt belopp (årsbelopp), som baseras på skuldens storlek, räntan för året, den återstående betalningstiden och ett uppräkningsstal på två procent per år. Återbetalningstiden är normalt 25 år eller det lägre antal år som återstår till utgången av det år då låntagaren fyller 64 år.

Behovet av en utredning

Organiserad brottslighet och annan grov brottslighet utgör ett allvarligt hot mot både enskilda och samhället i stort. För att med kraft trycka tillbaka brottsligheten och återupprätta tryggheten är det avgörande att Polismyndigheten får de förutsättningar som krävs för att stärka den brottsbekämpande förmågan. En central del i det arbetet är att öka antalet poliser och den lokala polisiära närvaron i hela landet. Regeringen arbetar aktivt med frågan om polistillväxt och har tillfört Polismyndigheten betydande resurser. I regeringsförklaringen för 2022 angavs att polisen ska växa mot målet att polistätheten minst ska motsvara genomsnittet i EU.

För att Polismyndigheten ska fortsätta växa mot målet behöver fler personer söka till och genomföra polisutbildningen. I budgetpropositionen för 2025 aviserade regeringen att ett förslag ska lämnas som innebär att de som studerar vid polisutbildningen höstterminen 2024 eller senare, under vissa förutsättningar och villkor, kommer få sina studielån återbetalda eller avskrivna. Av budgetpropositionen framgår också att återbetalning eller avskrivning bara kommer att kunna erhållas av personer som arbetar som poliser.

Uppdraget till utredaren

Uppdraget

Utredaren ska ta ställning till på vilket sätt de som studerat vid polisutbildningen under höstterminen 2024 eller senare ska få sin utbildning betald. Det ska ske antingen genom att den enskilde får sina studielån återbetalda eller att lånen skrivs av. Utredaren ska utreda och analysera för- och nackdelar med båda alternativen och ta ställning till vilket alternativ som

bör väljas. Oavsett denna bedömning ska utredaren lämna författningsförslag avseende båda alternativen.

Med återbetalning av studielån avses i detta sammanhang att den enskilde får sina studielån återbetalda. Det skulle kunna vara Polismyndigheten som får i uppdrag att betala hela eller delar av studielånen för de som omfattas av förslagen. Med avskrivning avses att CSN skriver av hela eller delar av lånen för de som omfattas. En förutsättning för att ha rätt till återbetalning alternativt avskrivning av studielån ska vara att studierna har finansierats med studiemedel och att den enskilde har arbetat som polis i minst tre år efter avslutad utbildning. Återbetalning alternativt avskrivning ska ske under de följande fem åren därefter. För att ha rätt till återbetalning eller avskrivning under samtliga fem år krävs som utgångspunkt att den enskilde arbetar som polis under hela perioden, dvs. i sammanlagt åtta år.

Eftersom återbetalning alternativt avskrivning enligt detta uppdrag ska ske successivt först efter att den enskilde har arbetat som polis i tre år kommer den enskilde i regel bli återbetalningsskyldig för en del av sina studielån innan tiden för kvalificering till återbetalning eller avskrivning enligt uppdraget har uppnåtts. Utredaren ska därför även ta ställning till hur de studielån som förfaller till betalning dessförinnan ska hanteras. Polisstuderande kan ha tagit studielån även för andra studier än polisutbildningen. CSN har i dagsläget inte möjlighet att skilja ut lån som tagits för polisutbildningen från övriga studielån. Utredaren ska därför ta ställning till hur enskilda, som kvalificerar sig för återbetalning eller avskrivning av studielån för polisutbildningen, ska återbetala eventuella studielån som lämnats för andra studier. Vidare ska utredaren analysera om det finns behov av att föreslå särskilda bestämmelser för den som t.ex. avbryter sina studier vid polisutbildningen, blir sjuk eller tar ut föräldraledighet under de första åren av sin anställning som polis eller avslutar sin anställning som polis innan den enskilde arbetat som polis i sammanlagt åtta år.

Uppdraget omfattar studielån, tillägglån och merkostnadslån som lämnats enligt 3 kap. studiestödslagen från och med höstterminen 2024. Studielån som tagits tidigare än så omfattas alltså inte. Inte heller omställningsstudielån som lämnas enligt lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd omfattas. De förslag som utredaren lämnar bör i den mån det är möjligt vara utformade på

ett sätt som är anpassat till nuvarande bestämmelser om återbetalning och avskrivning inom studiestödssystemet.

Sedan den 1 januari 2023 gäller en ny modell för beräkning av ränta på studielån. Modellen innebär att räntan bestäms utifrån statens upplåningskostnad för studielånen, med ett visst påslag. Den nya räntemodellen innebär att låntagarna bekostar framtida kreditförluster genom en ökad kostnad för lånet. Utredaren ska analysera hur förslagen påverkar den nya räntemodellen. Utgångspunkten för lämnade förslag är att övriga låntagare inte ska finansiera den betalda polisutbildningen genom en högre ränta. För att undvika detta ska utredaren lämna förslag på annan finansiering.

Utredaren ska även redogöra för de eventuella beskattningskonsekvenser som en återbetalning eller avskrivning av studieskulder skulle få för den som har studerat vid polisutbildningen hösten 2024 eller senare. Inriktningen ska vara att den enskilde får full kostnadstäckning för sina studielån utan att detta beskattas. Utredaren ska därför vid behov lämna nödvändiga författningsförslag för regler om skattefri återbetalning eller avskrivning av den enskildes studielån.

Utredningsarbetet

Utredaren ska under arbetet ha en dialog med och inhämta upplysningar från Arbetsgivarverket, CSN, Polismyndigheten och Skatteverket. Vid behov ska utredaren hämta in synpunkter och upplysningar även från andra myndigheter och andra relevanta aktörer. Utredaren ska också hålla sig informerad om och beakta relevant arbete som pågår inom Regeringskansliet och utredningsväsendet.

Utredaren ska i enlighet med förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar redovisa en konsekvensutredning för de förslag som lämnas. Utredaren ska särskilt redovisa förslagets administrativa, samhällsekonomiska, arbetsrättsliga och skatterättsliga konsekvenser. Utredaren ska också specificera kostnaderna för studielån, tillägglån och merkostnadslån var för sig. Om förslagen medför kostnadsökningar för staten, kommuner eller regioner, ska utredaren i enlighet med kommittéförordningen (1998:1474) föreslå en finansiering.

Redovisning av uppdraget

Uppdraget ska redovisas senast den 16 oktober 2025.